

Ада-чуртка хүлээлгө

булар кулактары сазыган сарган, оюн түзөлткөчү кыш-ажыл бүдүрүктүүдүнүн өзүздөшкөн теминин болгон уястугуе кол бүдүрүгө чоңуздуну 1 рубльге оонаашкан продукциянын үндүрүштүктү тодоуздун испезен. Нино заводунуа куш-ажылын бүдүрүктүү сөөлү 3 чыда түтө 2, 1 хууга өскөн. Во дөргө мынд-ла өөрүктүгү зөөс көрүстүгү-дүр.

Сентябрь Пленумуну шиктиштарын бүгү совет улу чыгыс аз-сеткил-биле хадооп алган. СССР-нин Дади Советинин алдыгы сөөксийинин бөлүлгөнни-биле түс-түс адырлар зайы-биле үстүртү министрстволарын организастаан чорук уястугуну планларын, үстү кыдырын база агарсап башкаарын бөдик денкегө чейлер. Экономиканы аргаларын чөп ажыгылыгына олзуг учур-кузатып сөөрү чыгажак. Ол бүгү бистия уястүртүстүн узам ияагы хожудөзгөни таарымчалыг бөйдөлдү тургузар.

Н. КОССОВ,
Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелинин дарганын ораакчымы.

хүлээлге
Чуртган бодур болуунда, сен
Шуту булар шугагдул көр.
Адын-биле арнын чабгайн,
Ажыл-биле каастанып ая,
Дагыммыкан ажилчынны,
Даймын дег үүстесинизе.
Арагач, мангыстага,
Акташ болуп турушкунда,—
Ада-чуртка хүлээлгенин билгирин ол,
Ада Ленин дөвөткэни болгачын ол.
Наймдан-на ажилчы чашты
Найрагала кижитсинизе,
Шораян-бертке торалш дивес
Шолбан болуп чырытсынга,
Хосталганы күзөңнерге
Холук сукуп, дегкишсинизе,—
Ада-чуртка хүлээлгенин билгирин ол,
Ада Ленин дөвөткэни болгачын ол.

Таныш үп

Бөгүн ~~Өзү~~нүн
культура албан
черлеринде

База би

Хову-Аксы суурда хичмийнхтэй лабораторияныг үндэс мастери Григорий Бартан дэжэ өөршүрүхүг мандал келди. Өөрхөгөн чадмий-биле хал суулт, мөндүлчлэ-лэг, ону-даа харьгалар чайн чал, ырактан на чу-лаалзайм кел чор:

— Өөршүрүхүг хүч болди! Чаа бажмиче көөжөр апардымсы. Кожеринге дуулашпалыс болтуурлар, кайым боор, башкы — дээш, кыллар, чакс дөмд дугуу-рун өрү көдүргэс, долуч чадыр.

Григорийны ычнал көрүмдэ, өөршннннн ар-на-бжы кылтыпсы тур-аарыс болсан. Хүмүүн артан келсе, өөршү-күнгэ дүгүрээш, чымжы-шты эртти.

Бартанарынч өс-бул-заныч эт-сэви турар ту-руштарыч туреулап-

негеделеринче
дүүштүр чагай-
туттуккан коор-
дола болбой.

Бала биле Грнш,
жанды туткан ба-
зала аас-кежик-
рттаарымын ку-
р бис! — деп, ор-
геген, лаборатория-
ны ажалды туура-
ларга аэрзэ са-
чарен. Мастерни
мында ахычын
гарнич кезжик-
тимиз директору
тыла Алексеева
тарз сетика са-
эрвэзичин шайрей

де хай чымы сестерни
чуушадлар.

Бо болза чоокта чаз
Хову-Аксиния ажыгал-
ла кирген 16 ады шты
чурттаар чаз чуртталга
базжыныча болган чу-
ве. Ук базжын хай кавт,
408 дорбачан метр шал-
дыт. Базз бир уагттур
түптөрнич бирээз бол-
дуу агуу олдуар Хову-
Аксн сууруч чурттак-
чыларынча бо дэрге ба-
ла бир ады бажылар

Чаз базжынан кавт-
тыра адыр аас-кежикти;
болгангарич аразын-
ча суур Соведичин дэ-
разы С. И. Яковлев, са-
рары Олег Анисимов,
албан-карчык Севилба
Мал-оол болжш өскө-
лөрдөө бар.

Ук чуртталга базжыны-
чын адыкы кардында ап-
тека биле ном магалын
базз бар. Ол черлерни
чогуур негеделе дүүш-
тур хай дерия туруе.

Нуртгаланы огтаргай деп
Шупту шинчлэ чигтэжлэ деп
Ыгачигаштны
чуртгаланы анал денжээл,
Ындыг уауг, өндүр, чырык
огтаргайны
Сеткля хандыр,
чоину өөртүр, алдаржыдар,
Чечектелдир
холун-биле чаврткан сен бе?
Амьдырдаш шылтаалзаны
бжыг тузуп,
Аас-кежнин
ажыла-биле төлзөн сен бе?

Чөөн-лемчик районуну «Чыраал-Бажы» союзунун малчыныгына маддан адыр продукция буздурун жүйөсүндө, куруне пламын куусөдөр дөшө чөдө чыдаын шиптирлөргө чылы — 1985 чыдаын сөд аяларына дуругуна куе-нижипинин ажалдан келеттер.

Союзтук хойжулары чыскы-кусу кыргылаада беик куругузу-терин чөддө агааннор. Он тууна-динде совхоз курунеге 55 тоина-ду сөдөр дөшөдө 36 тоина кы-дыр куусөттер.

С. ОЯДУП-ООЛ.

Ак-Довурак хоорай Советиний илчлэгчтэй сессийнхээ хоорай чааийжылдэагынын дугайин чугаа-ашхан. Ол айтырч талзы-биле тургалта түтүт конгрессиний на-лынгийн С. Ф. Самаровок илткел илгитин.

Өзү олурар анык хоорайнын чааийжылдэагынын талзы-биле илмк ажылар кылдыгган. Хоорайнын кол кудуучуларин асфаль-лаа, 3 муа ажык ноган унуш-рин тарып олурткан. Чаамык ба-нынарынын херим, хаалгаларын ше-ринин кылтылаан. Ичналза-лаа миза чогуур ажылар ыракта че-рер кылдыннаан. Чаагайжылдэа-гынарыла-биле берген 6 муа рубль-ин чүгүл 3 муаун чарыггаан. Ча-г кижжи кылантаар туратур кыл-дыннааындаа кижидер хэй шим-өөшкенин төп кудуучулар-биле кылантапып артер ужурга таваржы-ларар. Оон уламындан оол-ондакка таваржы болур.

Кудумчуларда олуткан ыштарын шынары куду, сугаттарылан-на-шаада чорутуушанындан хой кеэни курган калган. Тууду эргелди (на-лынги Якушев), Быыл-Мамакыл ТК-зы (начальниг Симонов), дуа-лар буюдуулгелер комбинаты (на-лынги Даниленко) дээн ышкыш ес-даа удуу организациялар ботта мыла бижылган уаастоктарына чагайжылгазын шуут чорутпа-ны. Кудумчулар боктут, чуулду-оер черлерни чотугу ойунду ары-басы, чамдык кудумчуларда кудук-бар безик чок. Шах мылдыг четпес-айдаларына санал берген депутат-тар шынныг шүүтүмчүлөөнөр.

Депутаттарына санааларына үн-эилээш, коорай чагайжылга-ныа көрдүнгөн акша-хөргөнгө боктут ажылды тургаш, ажылды үн-эзини-биле өккиздер хемчегин хе-кек кырында чорудар шийтирин-ессия күлөөн алган.

С. ДАГБА-ДОРЖУ.

Коммунистерниң дайынчы сорулгазы

Коммунист

зын, практиктиг учур-дузанын кижн бүрүзүнүн, ажычы чон бүрүзүнү меделеринче чедир таймбылдарларын чедип алыр херек. ТК-нын Пленуму ындыг шийтирини хүлөөп алыры чүгүчүгүдә апарганын, бүгү уаус ажал-агыгын, бистин улетпурутуз узам ымгай хөгжүгөринге, уаустун материалдыг чагет байдалын көдөрмөчө ооп кайы хире уауз ролдууну бооп кижн бүрүзү аки билген турар чүбө тәләдө, ону кижн бүрүзүнү меделеринче чедир таймбылдарларынн онзә чүгүдә бооп турар учуру ол-тур.

Бо бүгүнү барымадалаш, партия организациаллары СЭПН ТК-нын сентябр Пленумунун шийтирини пропагандалларын иделейинчи-биле кадыртип турар. Ол харымсалгалыг ажал-херекке ТК-нын Пленумунун киржикчилтерин, партия, совет болгаш ажал-агыг уаурукчуларын, план болгаш сад органиннын ажилдакчыларын, өртемденнерин, пропагандистерин база агитаторларын кириштирип турар. Чизжә, партиянын улетпур таалаы-биле экономикаг чд хемчегтерин Москвада шүүт-дә бүдүргүдөгөре кескү эртеден-экономистер, СЭРЭ-нин Куралланын ажилдакчылары таймбылрап таныштырып турар. Эиеилдешен республикаларын хей-хөй ТК-лары, партиянын крайкомнары болгаш обкомнары партиянын ажил-дап кылган хемчегтерин таныштырыры-биле районнарде пропагандини бүдүрткөрин чоруткан. Москвада, Ленинградта, Киевте, Бакуда, Алма-Атада, Ростовта болгаш өске-дә чөдөрдө лекцияларын номчул, айтырыг болгаш харымлар кезжәлерин организастап эгелзөн.

Партиянын чорудуп турар хемчеглеринин үндөин тутканын, партияг шийтирилнерин учур-дузанын ханычы-биле таймбылрап төлөдө, партия организациаларындан тодаргай сөрүлгалыг, шуудуру ажал, пропагандиз кадыларын, лекторларын, агитаторларын хынамчалыг белеткери, ол ажыгга мергсжилдик күштү ажыгаары, идеяг салдар чедирер бүтү чөпсектерин — парралганы, радиону, кинону, телевиденини кадаба-биле ажилгаары негеттинип турар. Ааны теоретиктик чүүлү тодаргай, боттүг чүүдөр-биле дүшүртөр херек. Пропаганда ажыкы кижилерин ажилдап турар бүдүргүгөзин чижектери, он адымлары-биле өскө, билигин, чедигар болгаш тодаргай бөдүр учурагү. Пропаганда болза планнааш-

Эрнийң дайынчы

кынын болгаш эргепел башкарынын чыг системазынын перспективазы, материалдыг идиг беришкенинин механизми канчаар ажылдаттынарарыл, ошү көргүзөр сорулгалыг.

Эргепел башкарынын чыг планнашкынын чыг системазынын политика болгаш экономика талазы-биле эргежик чугулазын, ниитиледе болгаш коллективке, кижү бүртүе ошү ужуру-дузанын бүгү ажылчы чоннар ханамы-биле билтенин-ден, черле мычаш бүгү коммунисттик тургузушкунун, Пленумун салгаш сорулгаларын күшөдириниң чедишкенин бол-дору удуу-биле хамаржыр деп чүвени тодарай билир черек. Ажыл-ишчи бүгү чыг сорулгалары шиттирларинде болу-нуң ролон база ажылдар черин билгеш, ниитилелдиң мур-нунга дуулаагезин, бугураагын сайбарангажылдар дээш болу-нуң харысчалганы медеген билген турар черек. Мында чуташ коммунисттик кижиядигеки күшөдирери-биле, моральдыг идиг беришкени-биле материалдыг согуураал-шыны дүшүтүренин дугайында чоруп турар.

Бүгү бугурулгелерге ажыл-черек көдүрүшкүн-биле, үрүт-неилдик чорутууну, ажыл-агый чынын чедишкенин доо-вар база келир чыда ууг бургинаар башымдары кылыр те-лээде, үрүтүну эргепел башкарынын иде тургузушкунун план-биле тодарай чоруду, ошү практика кырынга органи-заастаар — азы харысчалгалы сорулга парторганнарын болгаш партия организацияларынын мурнунда тургустуну турар.

Амгы үеде СЭКП ТК-нын сентябрь Пленумунун түнөөдө-рин партия комитеттериниң пленумунарга болгаш партия активтеринге, коммунисттерин хураалдарына ажыл-черекти база бел иелекпей байдал-биле, бүгү талаалы чуугалажык турар. Чижик, Украинада партия азе организацияларынын ху-раалдарына СЭКП ТК-нын Пленумунуң түнөөдөриниң дугай-ин республиканын Компартиязынын ТК-зынын партия об-комнарынын болгаш хөрбюмдарынын секретарьлары болгаш кежигүнери чуугаал берип турар. Коммунистер СЭКП ТК-нын Пленумунуң шиттирин чалгыс ап-сентяк-биле чууду-дүшүмаша, боттарынын бугурулгелеринде ажыл-черектин байдалы белик харысчалда-биле аналдатат, ошү дугайына

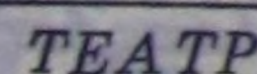
сорулгазы

сагым салып, ТК-ның Плануменуң шиттириги аммыдыралга кандыг байдал-биле боттандыраа, чогууртук, коллективтериниң тогадыкчылар аргазын болгаш кураалчыларын канчаар ажы-ааза экил дээриниң дугайын коллективтин-биле тугааламын турар.

Ажыг байдалда партия эге организациаларының харыс-салгазы болгаш ролу онза уладым турар. Олар бугурулуге планнарының хуу-салымын шиттирлеп турар черлерде ажылдап турар болгай. Бугурулгелериниң аргазын калбартканы база оларга бот-тускайлап чорукту тывыскааны-биле холбоштыр партия организациалары бугурулуге айткырыларын ханамы-биле сайгавар, ажыл-агымын чорударының экономиктиг аргаларын шын аймакчаларын хандыар, ажылчы чоннарын ете-дээшкениниң база инициативазын, чогадыкчы аргаларын бугу талаалыг хөгжүдөр, бугурулгениң аргалар башкаричтара оларын идекпейлиг кижиргелени хандыар сорулгагыг. Күрүмениң акша-чоректинин камнаар дугайында, чиг-тити, материалдары, дериг-херекселдериниң эг ажыктыг аймагыларын дугайында улут сагым салыр кылдыр бугу коммунистериниң, бугурулгенин бугу ажилдакчаларын партия организациа бугуу кижизидер ужуруг.

Партия организациалары кандыг-даа ажылды шиттирлеп турар үелө, оон коз сагым салыр чүтүл кижилер дугайы, олар-биле ажып болур. СЭКП ТК-нын Плануменуң салган сорулга-ларын чедикшииниң күөсүдиг төлөөдө, партия организациалары масага даяныр, оларын санал-онолун дыйкыр, негес-дө херекселдерин хандыар дугайында улут сагым салымы-кымын илеретип хүзээлдег.

СЭКП-ниң XIII съездинде белектеа, ТК-нын сентябрь Плануменуң шиттирлери коммунистериниң, бугу совет кижилериниң чогадыкчы идекпейли улам көдүргөн. Бугурулгелер-ниң коллективтери съезд мурунуң куш-ажылчы ээлзениг кийил турар, социалист чырыш ханы ужу-уткалыг бооп, улам кабарып, хөгжүп турар. Коммунист тургузушкунуң планын аммыдыралга чедикшииниң боттандырычыче бугу күженишкининиң утландырышсаан, массаның политиктиг идекпейли баштары — партия организациаларының хүзээл-геи болуп.

Чилинің
Компартиясының
XIII съездизи
ажыттыңан

Амгы үеийн бүгү депшилгелиг күштерийнц идгелдиг чөлөгннжи болза, делегейийн социалистиг системазы болур дээрзин оратор оон ынай дем.

дынц болгаш айыыл чок чорунун
херээнге шыңгы кыжаныг болуп
турар атомнуг чепсек-биле бундес-
верни чепсеглэриниц планнарын ол
бүрүү шалкан.

Совет асрадааның Сомалиде чоруп турар бөлүк артисттеринин оюн көргүзүлгөндүгү СССР-лик национал хунунун программасына үлүг бөлүшкүн болган. Совет ыраажылары, таңчылары, көгүчмүчтөрүн, пирчичелерин көркүчүлөр боюла чечектер-биле болган динимитиг адыш часкаашкынары-биле улеп турганнар.

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Мариан ортукка болган улуг шуурганым тунелинде 200 ажыг балыкчыларлыг алды япон суднолар ис чок чиде берген деп, АП агентилелдин корреспондентин Токиондан тыннаткан.

Самчыгдакчи

Станция Көнчыка одаглар алдан дун-хүн дургузунда хып келген. Шийнхэн зыттич чыды жолжа-хелбээ-диге бийлигин турган. Арага хем дег аттагып тургулаан.. Ол арага-лаар хөлгөшкенин Кызылдын зыт комбинатынын директорунун орака-чызы Гончаров. демил орук стан-

нар. Абаканның эт комбинатының
жерин ажалдыр чагыс дүне бе-
зин 25 малдың көң эдия оқташты
четтигид турган мен деп Латышев
истегеге билинген.

Орлар күрүнеге 30 ажыг муң
рубль каража чедирген.

Емекорск районунун теледирекци-
ясы

пкен **СУД**

нерни илередип, оларнын хоралыг үүлгедини чайлатканнар.

Истедег үезинде Кызылынын эът комбинатында кижы шыдажыр араж-жог ажил-агымжы эвес чоруктун фактылары илереттинген. Малы куруше хунжакчызы хынал, таңмала-вазын тендиктерге, тендикте элчиле

Таарзынмас чорук

неиришкүчтүү чакта. Бизде булга болган конференцияга кажар эрга-биле киирген. Ындыг болза-даа, ону кайы хире-кужениншикиннерниң күсели-биле чедип алганын бир мындыг факт

Сонгулдал

ар соонда

Соңгулдалар соонда

таргын удуртукчулары хостуг демократтыг дээр партияның баштынына-ры-биле кады чазак программа-зын элээн каш хуунерниң дургузу-да чугаалашп келгес. Ол програ-маның кол чүүлдери ам билдине бер-гес. Оң дугайын Людвиг Эрхард чоокта чаа чарлаан. Барыш-териям парлалганың таймлыбын ёзугаар алдыга, Боннуд чагырыкчыларың

солунга ГФР-нің даштыкы херектер
министри Шредернің медегелли бұ-
гү делегейнің хөй-ниитизинге бил-
дингир болгай. «Атомнуг планнааш-
кынга Барыны Германияның аназ

Тиражты чорудар талазы-биле комиссияның даргазы—Күрүне баннызының хоорай эргелелинің начальнигиниң хүлээлгезин күүседип турар

ОКТАБРЬ 12-ДЕ

«НАЙПЫРАЛ»: Фей өскөдөрө домейлешпес» 10, «Хеймер огулун кудумчуу» 11,20, 110, «Чаа Дон-Жуан» 3, 4,45, 6,30, 8,15, 10 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Көлдө башкы» 11,15, 115, «Ыракта сымдыктын чыры» (1-ги: 2-ги сериялары) 3, 6, 9 шактарда.

«ЕНИСЕЙ»: «Гусар балладазы» 2,40, «Валерий Карузо» 4,40, 6,40, «Таврия» 8,40 шактарда.

«ВОСТОК»: «Даг чурттууларнын чаңчылы» 3,30, 5,20, 7,15, «Ийн койгун азар дээр» 5,20, 9 шактарда.

РЕДАКЦИОННЫ АДРЕСИ: Базыла, Щетников — Бравченко кулмчтут, бажым № 3 ГИЛФОННАР: Редакторун 24-63, редакторун оралачыларынчы 35-24 25-38, хырысалгалы секретарьын 23-35, партийи ыктыраа кылдыяны 23—54, агитация болгаш пропаганда база кааза ажыл-агыл кылдыстыяны 37-13, глетутор кылдыяны 22-64, чагаа, ажылчы болгаш кааза корреспондентилер база совет тургузут болгаш ыктыраа кылдыстыяны 21-27, иштиги информация кылдыяны 20-60 бүтүлгелеринчи 31-75, корректорларын 21-47 27-41, Солун келбейи барганда 32-75 телефонец болгаш